

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ІНСТРУМЕНТІВ МОДЕРНІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В СИСТЕМІ ОСВІТИ	9
1.1. Вплив світових тенденцій і чинників на систему управління і адміністрування освітою в Україні та Польщі	9
1.2. Адміністративний менеджмент як функціональна підсистема менеджменту сучасного вищого навчального закладу	30
1.3. Аналіз сутності інноваційного ВНЗ та вимог до його функціональної підсистеми адміністративного менеджменту.	57
Висновки до першого розділу	84
РОЗДІЛ 2. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ВЕКТОРИ ГАРМОНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ПІДСИСТЕМИ АДМІНІСТРАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ СУЧАСНОГО ВНЗ	89
2.1. Чинники, що впливають на гармонізацію діяльності функціональної підсистеми адміністративного менеджменту ВНЗ.	89
2.2. Систематизація виявлених чинників для визначення рівня гармонізації діяльності функціональної підсистеми адміністративного менеджменту ВНЗ.	101
2.3. Змістовна характеристика чинників, що впливають на рівень гармонізації діяльності функціональної підсистеми адміністративного менеджменту ВНЗ	113
Висновки до розділу 2.	144

РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА ГАРМОНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ПІДСИСТЕМИ АДМІНІСТРАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ВНЗ	146
3.1. Система показників, що визначають гармонізацію функціонування підсистеми адміністративного менеджменту ВНЗ . . .	146
3.2. Гармонізація діяльності функціональної підсистеми адміністративного менеджменту ВНЗ	164
Висновки до третього розділу	189
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	191
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.	195
ДОДАТКИ	218

*Майте сміливість змінити те,
що повинно бути змінено*

(Іцхак Адізес)

ВСТУП

Освіта, інтелектуальний потенціал людини сьогодні є найважливішими пріоритетами розвитку для всіх країн і народів світу.

Основним і головним стимулом цього процесу є глобалізація — нова світова тенденція, за допомогою якої спосіб життя, поширення товарів споживання ідей стають стандартизованими в усьому світі. Зазначена тенденція проникає в усі сфери суспільного життя. Поліпшуються технології та комунікації, змінюється характер транспорту і послуг, збільшується масова міграція і переселення народів. Зростає рівень економічної активності, яка переростає національні ринки в результаті об'єднання промислових і комерційних груп, які виходять за межі держав, розширюються міжнародні угоди ведення бізнесу.

Урахування вимог світової тенденції щодо розвитку освіти є першочерговим завданням не тільки для однієї або групи країн, а для всіх країн європейського континенту. В європейському просторі почалася інтенсивна обробка головних принципів глобальної освітньої політики, а слідом за нею — реальна трансформація національних освітніх систем, які йдуть на зближення одна з одною. Україна і Польща знаходяться в центрі цих процесів.

Освіта, перш за все вища, грає виключно важливу і все зростаючу роль в сучасній економіці. Інтелектуальний потенціал, який створюється системою освіти, стає визначальним фактором розвитку економіки знань.

Однією з пріоритетних цілей економічної політики, спрямованої на підвищення рівня життя, а відповідно, і ефективності національної економіки в цілому, є розвиток і вдосконалення системи освіти.

В розвитку країн проголошено фундаментальну роль освіти, необхідність навчання протягом всього життя, зроблено акцент на дослідницьку і самостійну роботу, гармонізацію систем управління та адміністрування вищих навчальних закладів (ВНЗ).

Система освіти в інноваційному ВНЗ повинна бути відкрита сучасним науковим дослідженням та сучасній економіці. Вибір інноваційно орієнтованого шляху розвитку здатний забезпечити системи

освіти високу якість підготовки фахівців і підвищити рівень інтеграції ринку освітніх послуг і ринку праці. Це дозволить орієнтувати сучасну систему вищої школи не стільки на освітню діяльність, скільки на наукомістку технологічно витриману систему підготовки та перепідготовки фахівців.

Інноваційний розвиток ВНЗ передбачає процес якісних змін підсистеми адміністративного менеджменту, передумовою, умовою і змістом яких виступають інновації та нововведення, що забезпечують її гармонійну діяльність, оптимальний і сталий розвиток.

Для забезпечення виконання завдань інноваційного типу ВНЗ, як суб'єкт управління, повинен відповідати найсучаснішим вимогам науково-технічного прогресу, показуючи своїм прикладом перспективи застосування досягнень науки і техніки в практичній діяльності. При цьому саморозвиток ВНЗ, вдосконалення різних сторін його діяльності носить комплексний і безперервний характер.

Компаративний аналіз принципів змін національних освітніх систем України та Польщі дає багату інформацію щодо оригінальних досягнень, а також рішень щодо ряду розбіжностей, які виникали на шляху модернізації освіти в Україні та Польщі, зокрема, їх вищих навчальних закладів і відповідних систем адміністрування.

Питання управління сферою освіти й освітніми установами на різних рівнях розглядали такі видатні закордонні й вітчизняні вчені: М. Артюхов, Д. Бадарч, М. Бєрулава, М. Буланова-Топоркова, Ю. Васильєв, М. Головатий, А. Грудзинский, К. Ковальчук, П. Куліков, В. Нєстеров, А. Новіков, М. Поташник, С. Рамазанов, Є. Хриков. Однак, роботи цих авторів більшою мірою стосуються досліджень в галузі менеджменту вищої школи, а питання інноваційного адміністрування вищих навчальних закладів у сучасний період інтеграції України та Польщі в європейський освітній простір практично ними не порушені.

Базисом побудови систем управління вищими навчальними закладами та їх функціональної підсистеми адміністративного менеджменту в сучасних умовах є роботи з теорії організації Д. Дірлава, В. Єлиферова, Р. Каплан, Я. Мондена, Д. Нортонна, В. Порохні, В. Рєпіна й ін., які визначають інноваційні інструменти, здатні підвищити ефективність управлінських та адміністративних процесів у сфері освіти.

У спеціальній науковій літературі окремі аспекти цієї проблеми розкрито досить глибоко й комплексно. Різні аспекти управлінської діяльності, забезпечення успішного розвитку організацій ґрунтовно

проаналізовано в дослідженнях Ф. Бастіа, Л. Головкової, Г. Козаченко, О. Ляшенко, Б. Мільнера, Г. Попова, В. Порохні, З. Румянцевої, Ф. Русинова, Ф. Тейлора, О. Туровця, О. Шаріпової та ін. Проблеми теорії і практики оцінювання систем управління та адміністрування відображено в працях зарубіжних учених: Е. Воутілайнена, Е. Гроува, П. Друкера, Т. Санталайнена, Й. Хентце та ін. Проте, проблема гармонізації діяльності підсистеми адміністративного менеджменту саме в системі освіти вирішена не повною мірою й залишається актуальною.

Аналіз наукових праць із зазначеної тематики свідчить, що сьогодні формується єдина методологічна база, яка дає змогу комплексно оцінити гармонізацію адміністративної діяльності, визначити чинники, що на неї впливають, розробити програми та рекомендації щодо забезпечення її раціонального рівня.

Незважаючи на активізацію дослідницьких зусиль у згаданих галузях науки, слід зазначити, що проблема розробки і використання інноваційних інструментів модернізації адміністративного менеджменту ВНЗ ще не є до сьогодні предметом достатнього наукового аналізу, що і зумовило вибір теми монографії **«Гармонізація адміністрування у сучасному вищому навчальному закладі: відповідь на виклики часу»**.

Монографія складається з трьох частин. В першому розділі **«Теоретичні засади дослідження інноваційних інструментів модернізації адміністративного менеджменту в системі освіти»**, який складається з трьох підрозділів, розглянуто вплив світових тенденцій та чинників на систему управління та адміністрування освітою, теоретичні аспекти адміністрування сучасного вищого навчального закладу (ВНЗ), сутності інноваційного ВНЗ та вимог до його підсистеми адміністративного менеджменту. В другому розділі **«Концептуальні вектори гармонізації діяльності функціональної підсистеми адміністративного менеджменту сучасного ВНЗ»**, який також складається з трьох підрозділів, обрано систему чинників, що впливають на гармонізацію діяльності функціональної підсистеми адміністративного менеджменту ВНЗ, проведено систематизацію цих чинників, аналіз їх впливу на освітні заклади Польщі. В третьому розділі **«Методика гармонізації діяльності функціональної підсистеми адміністративного менеджменту ВНЗ»**, який складається з двох підрозділів, сформовано систему показників, що визначають гармонізацію функціонування підсистеми адміністративного менеджменту, проведено діагностику рівня

гармонізації діяльності функціональної підсистеми адміністративного менеджменту ВНЗ, запропоновано для сучасної управлінської практики адміністрування у сучасному ВНЗ інноваційний інструмент — гармонізацію діяльності функціональної підсистеми адміністративного менеджменту.

Автор дякує рецензентам за інтерес до роботи, цінні рекомендації та поради, які сприяли поліпшенню змісту монографії.